

Redaktør: M g r. I r g e n s. Medarbeidere: Mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland

„St. Olav“ utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontor eller direkte, skriftlig i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2,50 pr. kvartal forskuddsvis betalt. for utlandet tilleg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. ihende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften.
„St. Olav“'s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743 Redaktøren privat 14161 Redaksjonssekretæren fru Vanberg privat 30487 — „St. Olav“'s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5 I, åpent torsdage fra 10—2 og 4—7. Lørdager fra 10—1. De øvrige dage fra kl. 10—4 Utbetalinger kun tirsdag kl. 3—4.

INNHold: Kristus Kongen. — Tanker omkring reformasjonsjubileet og den nye utgaven av Offerdahls testamentomsetning. — Europa spiller sig i Østen. — Kristendommen og kulturen. — Katedralen i Reims gjenreist. — Takk. — Søster Marie Caroline. — I kikkerten. — Bokanmeldelser. — Bøker inngått i redaksjonen. — N.K.K.F. — Herhjemme.

Kristus Kongen.

Konge er du, vår Herre Krist,
so aldri dei såg din like.
Konge er du so sant og visst,
og Herre i Nimmerike.

Livet er du og Livsens ljøs,
og alt utan mål og ende,
Livet er du frå opphavs os,
og ljøset du hev i hende.

Livsens Tre som du reiste upp,
er krossen, vårt sigersmerke.
Treet laver av blom og knupp
og frukt som gjer alle sterke.

Herre, kom inn i huset mitt
med heile din himmelklære!
Gjer alt Noreg til landet ditt
med hus og med heim og åre!

Beid oss heim med di hyrdinghand
frå villmark og dødsens våde!
Gjer deg konge i Noregs land
og berga oss av din nåde!

Stig så inn i kvar minste bu,
lys upp i kvar heimen dyre!
Reid deg rom, so d'er berre du
som rår og hev heile styret.

Loys oss vel frå vår eigi lyst
og alt som er vondt til viljar!
Kveik du eld i vårt arme bryst,
og reins oss frå ovst til iljar!

Lyft med signing di helga hand,
og lagnadan vår du råde!
Gjer deg konge i alle land
med heile din frelsarnåde!

Lars Eskeland.
(av den nye diktsamlingen „Heimferd.“)

Tanker omkring reformasjonsjubileet og den nye utgaven av Offerdahls testamentomsetning.

Vårt gamle norske mål var et rikt og fint utformet kulturmål. I gamle episke dikt og i muntlig fortelleform hadde det utviklet sig til det literaturmål vi kjenner fra sagaene, som vel er de bokverk folk flest tenker på, når vi taler om det gammelnorske sprog. Men vi hadde også en rik religiøs litteratur på vårt gamle mål. Vi hadde kristne kveder og kristne sagaer, en bibelhistorie, en prekensamling og meget mer. Med kristendommen fikk vårt gamle mål en rik tilførsel av lånord, på samme vis som vi nær sagt hver dag er vidne til at nye kulturstrømmer kommer med nye ting og nye ord for tingene. Men det viste sig også den gang at vårt eget sprog hadde ord for de nye ting og begrep. Og slik hadde vårt gamle kulturmål etter nogen ættledd utviklet sig til et godt kristent mål med uttrykk for kristne folks tanker og for kristen kultus og kultur.

Så kom ulykken, den nasjonale og den religiøse. Det går ikke an å skille disse to. Om andre vil prøve på å plastre til de nasjonale sår med danske reformasjonsskrifter, vi katolikker må se sannheten i øinene. Sårene blev ikke stelt, — de fikk gro som de kunde. Og det gikk langsomt. Og arrene har vi ennu.

Men vi må ikke la oss narre av nogen ord som ser så uskyldige ut at endog historikere tar dem i munn og penn uten å tenke på at de er et falsum. Det er disse ord: Med reformasjonen fikk vi trykte bøker, og folk lærte etter hvert å lese. To samtidige hendinger blandes slik i hop at de blir usanne. Det var boktrykkerkunsten og ikke reformasjonen som blev den kulturspreder til godt og ondt som nu skal pynte reformasjonsjubileet. Det kom ikke noget trykkeri til Norge, og ingen bok blev trykt på norsk ved reformasjonsinnføringen, så her er ingen fjær å pynte sig med. Våre gamle skrevne bøker blev ikke så godt lenket som det gode katolske bibelhåndskrift Luther kom over. Og lesekunsten blev ikke allemannseie før etter mangfoldige genrasjoner. Den bød frem sin rikdom på godt og ondt i en sprogdrakt som ikke var folkets. Men det utviklet sig fra disse danske bibelomsetninger og fra danske reformasjonsskrifter et dansk religiøst skriftmål i landet. Til ulykke for

norsk religiøs tenkning og norsk sprogfølelse. Boktrykkerkunsten i reformasjonens tjeneste blev det beste middel til å ta fra norsk folk den gamle tro og det norske sprog. Sproget døde jo ikke ut, men utviklet sig videre som talesprog. Men fordi det ikke hadde noget samlende skriftsprog, gled det fra hverandre i mange former, og først Ivar Åsen samlet dem igjen til et skriftsprog som langsomt strir sig frem til eneste kulturmål i landet. (Og jeg undres om ikke den gamle tro gikk samme vei som sproget; den hadde jo heller ikke mer Kirken som samlet. Den skilte sig vel også i individuell opfatning når Kirken var borte og ikke kunde rettlede).

Da Norge 300 år efter at landet hadde fått sin første kirkeordinans efter reformasjonen, skulde få det Nye testament igjen efter Vulgata, den omsetning som kirkefaderen den hellige Hieronymus førte i pennen, da stod en norsk prest nokså hjelpeløs der, selv om hans ætt hørte til de gode gamle norske ætter som til morsmål hadde en dialekt som direkte stammet ned fra den hellige Olavs mål. Pastor Offerdahl hadde ikke annet å gjøre enn å sette om det Nye Testament til «det almindelige bokmål» i landet, og når han skulde gi norske lesere de bibelske tanker, måtte han ta til hjelp det danske religiøse sprog som reformasjonen førte inn i landet. Nu, 30 år efter, er denne sprogdrakt fremmed for norsk øie, og både ord og setningsbygning er fremmed for norsk sprogfølelse. En ny utgave av pastor Offerdahls Nye Testament måtte altså gjennomgå en kraftig revisjon. Dessverre kan den ennu ikke legges frem på fullgodt norsk mål. Det har ikke vært lett å finne en form som må regne med at den skal være brukbar for en hel generasjon kanskje. Den norsk-danske skriftmål er jo i en rivende utvikling, så ord og former under arbeidet sliter og river i den danske sprogdrakt og krever å komme over i det mål som er det norske folkemål idag.

Men det har vært ugjærlig. Forholdene har ført med sig at det er i byene og med hjelp av utlendinger, prester og gode katolske familier med rot i de land som aldri har mistet sin katolske tro, at våre fedres Kirke igjen må bygges op i vårt land. Og

takk og ære til dem som har vist veien. Den som har vært konsulent for sprogformen i den nye utgave av det Nye Testament, har en følelse av at det ikke er noget stort sprang for det norske folk å komme over til fedrenes Kirke igjen. Det er bare opplysning som mangler. Vi må ikke glemme at folket blev stengt inn i en «reformasjon» som det ikke kjente, og de nye generasjoner fikk ikke lov å tenke selv eller kjenne fedrenes tro. Det var dødsstraff for en katolsk prest i Norge i mangfoldige år, og vi som først i senere alder har funnet veien hjem til moderkirken, vet hvilke uhyrlige løgner vi er opfodd med om den katolske kirke. Først i helt katolsk miljø kunde vi få øinene op for at den katolske Kirke er noget helt annet enn det skremmebilledet vi er blitt oplært til å se i den i et land som kaller sig oplyst. Våre dagers internasjonale samkvem bryter nok ned formidder i folket, så den dag kanskje ikke er så fjern da vi kan se norske fotballspillere knele ved siden av sine irske kolleger i St. Olavs kirke, og norske husmødre og norske arbeidere og bønder komme hjem fra katolske land med den følelse at Kirken lever idag som igår og for 400, ja 1900 år siden. Den blev ikke slått ihjel av Luther. Den er det eneste som kan samle folkene og gi sjelene fred idag som da Messterens ord lød: «Min fred efterlater jeg dere, min fred gir jeg dere».

Antonie Tiberg.

Europa speiler sig i Østen.

— mens Sovjett arbeider.

Europa er ophisset over de blodige foreteelser i Østen. Europa fordømmer de grusomme og umenneskelige metoder som medfører bombardemang av åpen by fra luften og krever tusener av uskyldige dødsopfre og like så mange kreplinger. Selve Folkeforbundet har fattet en resolusjon som uttaler dets avsky overfor Japans barbariske fremgangsmetoder. Men — har ikke Europa nærmest dømt sig selv med dette?

Er den tankegang som japanerne har fulgt og fra hvilke Folkeforbundet har tatt så bestemt avstand, virkelig så aldeles fremmed, så ubegripelig og oprørende for den europeiske mentalitet slik som man skulde tro efter at den har gitt sig utslag over Nanking og Shanghai?

Akk nei, det er jo i aller høyeste grad europeiske krigsmetoder og europeisk krigsførsel som Japan har efterlignet i Kina og som alle nu nedlegger protest imot!

Luftkrigens mest fremragende teoretiker, general Douhet — hvis anvisninger den franske marsal Pétain betegner som «en uuttømmelig kilde av konsekvente følgeslutninger som vil få avgjørende innflytelse på de kommende begivenheter», — docerer i sin lærebok bl.a dette prinsipp: «Først kommer nasjonens seier og dernæst humaniteten». Han forsvarer til og med gasskrigen, idet han sier: «Jeg anser det endog for tillatt og fortjenstfullt å nedkaste gassbomber over åpne byer — og det absolutt ikke fordi jeg føler sadistisk glede ved masse mord, men fordi et slikt angreps materielle og moralske virkninger er avgjørende for seieren, og derfor står på linje med masse mord av uniformerte mennesker i åpen mark, hvad jo betraktes som i aller høyeste grad tillatt og fortjenstfullt».

Men også uten anvendelse av giftgass anbefaler Douhet at man straks i begynnelsen av krigen skal foreta et luftangrep bak fiendens tropper i hans eget land. Og det samme gjør general Ludendorff i sin i 1933 utkomne bok «Den totale krig», idet han dog hevder at luftbombardementet skal fortsettes med største ubarmhjertighet mot fiendens civile befolkning langt bak den kjempende front og derved skape stadig stigende uro og engstelse.

Og disse prinsipper for en luftkrigsførsel er vel å merke ikke enkelte av odeleggelsesmani lidende generalers private teorier, men i sin på dette område ubegripelige apatiske tilstand later det til at Europa betrakter dem som uundgåelige så at man nu i alle land bereder sig på i krigstilfelle å bli overfalt av fiendtlige flyvereskadrer.

Skjønt nesten alle større byer ligger åpne og ubefestede er de altså nu truet av luftangrep under en krig og må derfor treffe foranstaltninger som nu formes ut i særlige forordninger: «forholdsregler under et luftangrep». Der foretas nu store luftmanøvrer over London, Paris, Berlin o.s.v. og civilbefolkningen inneserseres i hvorledes den skal forholde sig.

Europa forbereder sig altså teoretisk gjennom store manøvrer på at de samme barbariske metoder vil bli brukt i fremtidens eventuelle kriger, som det nu forarger sig over at Japan anvender overfor Kina.

Inntil nu har man altså i Europa nærmest lekt luftkrig — men nu oplever man å se leken som grunnfull virkelighet i Østen.

Man protesterer — men hvor er dog disse protester maktesløse når de ikke ledsages av handling, av en grundig forvandling av egen mentalitet.

Papirbeslutninger om krigens humanisering er til ingen nytte — Europa ser sine egne forvrengte trekk igjen i Østens grusomheter!

I øieblikket raser kampen derover verre enn noen sinne og det ser ut til at det skal lykkes Japan å gjennomføre sin hårde angrepsaksjon. Alle

krefter er tilsynelatende satt inn — og det til tross for at Japan ennå ikke offisielt har erklært Kina krig. En slik vilkårlighet er selvfølgelig i strid med de mest elementære regler for folkeretten og stemmer forsåvidt også godt overens med den japanske hærs øvrige bevegelser.

Om denne hensynsløshet i lengden vil vise sig å være klok, vil fremtiden vise. Hvorom allting er — stormaktene er begynt å røre på sig, da ilden i naboens hus etterhvert antar faretruende dimensjoner. Både Storbritania og U.S.A. har forsøkt diplomatiske henvendelser i den hensikt å få garantert de engelske og amerikanske borgeres sikkerhet i Schanghai og Nanking — for begge land står jo dessuten uhyre store økonomiske interesser på spill. Men den som stadig arbeider i de rørte vannene derborte, er selvfølgelig Moskva som foreløbig har avsluttet en ikke-angrepspakt med Kina, som har medført en forøket virksomhet av de sovjetrusiske tropper i Mongolia og langs den russisk-mandsjuriske grense under ledelse av den kjente marsjall Blücher. Den røde hær i det fjerne Østen later til å være glimrende organisert og teknisk utstyrt og står der som et ennå ikke uttalt svar på

den japanske ekspansjonspolitik. Allerede i lang tid har bolsjevistiske agenter ophisset stemningen mot Japan og gjort alt for å vinne beboerne av Mandsjukuo og det nordlige Kina for kommunismen. Det franske vel informerte ukeblad «Candide» behandler forholdene i Østen i en lang artikkel med den betegnende overskrift: «Når ulven vil inn i hjorden forklær den sig som hyrde», idet det skriver at den russisk-kinesiske ikke-angrepspakt kun er et skalkeskjul for Moskvas virkelige arbeid og hensikter. Intet ligger bolsjevismens vesen fjernere enn å innskrenke sig til en defensiv holdning alene — den inngåtte pakt er i realiteten en angrepsplan rettet først mot Japan, senere mot Kina selv. Allerede i lang tid er de kinesiske kommunister blitt bearbeidet av Moskvas agenter som har søkt å samle dem om en «nasjonal» kamps fane som innledning til dannelsen av et folkefrontregime. Den japanske regjering har sett og erkjent den fare dette arbeid representerer for hele Østens utvikling — og selvfølgelig for landets egne subjektive interesser. Derfor har det gått til aksjon, men dessverre på en måte som har kostet landet det civiliserte Europas sympati.

Kristendommen og kulturen.

«Sjelens kultur, er kulturens sjel». Hvis man anerkjenner denne definisjon av begrepet kultur, forstår man også med engang den store innflytelse som kristendommen har utøvet på alle kulturens områder, og den fullstendige revolusjon som dens innsats måtte medføre selv om det aldri var kristendommens sak i første rekke å tenke på de kulturelle oppgaver. Kulturen blev gitt menneskene som oppdrag da de guddommelige ord lød: «Gjør dere jorden underdanig!» Og dette var før syndefallet, hvorfor kulturen i og for sig er uavhengig av Frelserens forløsningsverk, hvad jo også fremgår av den kjensgjerning at der har vært høitstående kulturfolk før Kristus, som har etterlatt sig tydelige historiske spor. Kulturen er altså ingen konsekvens av kristendommen, og er ikke uløselig knyttet til den. Men det er sikkert at sin største verdi, sin rikeste fylde har den mottatt av den kristne inspirasjon. Ut fra det forstår vi den store forskjell som ned gjennom tidene har preget alle kulturformer, hvad deres egentlige verdi, sannhet, skjønnhet og godhet angår, og som har sin grunn i at all kultur bunder i den menneskelige sjel — individuelt som sosialt sett. Det er sjelen som farver kulturen. Og jo mer åndelig utviklet, jo mer søkende og erkjennende denne sjel er — desto høiere blir det almene kulturtrin.

Kulturen baner sig altså vei gjennom sjelene og dette er forklaringen på kristendommens revolusjonerende innflytelse på hele civilisasjonen,

som den jo gjorde gjeldende allerede i sitt første gjennombrudd og som den stadig manifesterer hvor den er liv og ikke bare lære. Ti det menneske som innstiller hele sin ferd etter Guds vilje og søker å virkeliggjøre den, har jo sin plass i Guds rike og sin andel i hans nåde, hans kraft — og vil med denne kraft til sin rådighet selvfølgelig prege sine omgivelser og sin tid og skape en helt annen kulturatmosfære enn han som stiller sig fremmed, ja fiendtlig overfor Gud og vil bygge det menneskelige samfund bare på jordiske krefter og med jordbundne hjelpemidler. For den kristne, den sanne kristne, er alle jordens foreteelser «nur ein Gleichniss» — kun som en lignelse, kun «Guds drakt», og han orienterer derfor sitt liv og sin innsats ut fra Guds krav i pakt med Kristuskraften i hver enkelts sinn, «Kristus i mig». Derved blir den kristne kultur som et speilbillede av den åndelige verden. Og selv om det kun blir stykkevis at vi kan realisere dette kulturprogram her på jorden, så blir selv det minste lille stykke av denne kultur en inspirert kultur og innebærer derfor langt større verdier enn selv de største hedenske verdenskulturer.

Men når vi innser dette, er det også lett å forstå hvorfor vi nu befinner oss i en kulturell forfallsperiode og hvorfor civilisasjonen ikke stikker meget dypt under den imponerende og strålende overflate. Saken er jo ganske enkelt den at menneskeheten stort sett har løsrevet sig fra sin gud-

dommelige opprinnelse, fornektet dens idé og nu betrakter sitt jordeliv som sitt endelige mål, som et mål i sig selv og ikke som det det er ment å skulle være: et middel. Mennesket har bortelimineret så godt det lot sig gjøre evangeliet fra kulturen og religionens idéer og krav fra våre sociale forhold.

Er det da et under at motsetningene er så store som aldri før, kløftene mellom de enkelte og mellom samfundslagene så dype som aldri før og kulturen så utartet som på de verste forfallstider før i historien?

I alle katolske land er man nu opmerksom på dette og for å råde bot på disse sørgelige foreteelser, er man begynt med å avholde de såkalte «sociale uker»: store stevner hvis hensikt er gjennom foredrag og diskusjoner å belyse den moderne kultur ut fra kristendommens prinsipper. Disse stevner kan overalt glede sig ved stor tilslutning, og pave Pius XI er meget interessert i dem. Etter hans oppdrag har kardinalsekretær Pacelli sendt en skrivelse til lederer for de franske «sociale uker», m. Duthoit, hvori han har tegnet omrisset av en katolsk kulturfilosofi.

Kardinalen hevder at ordet kultur — «civilisasjon» — ikke bare betegner materielle og verdslige goder, men først og fremst innebærer en rekke intellektuelle, moralske og spirituelle verdier. Disse siste spiller den største rolle fordi de er kulturens sjel og fordi alle kulturer til syvende og sist hviler på de forestillinger menneskene gjør sig om livet, dets opprinnelse og bestemmelse. Ut fra dette forstå vi at kulturforeteelsene og kulturutslagene kan være så uhyre forskjelligartede, idet de jo ofte nu hviler på illusjonære forutsetninger: på menneskelig ærgjerrighet, begjær, hensynsløshet, hovmot og ikke minst ringeakt for andres rettigheter. Vi ser derfor også at kultur kan være bare som en fernis som dekker primitivt hat, forfølgelse og kamp istedetfor samarbeid. Denne form for kultur vil før eller senere ødelegge sig selv slik som den er godt på vei med — men her er det også at kristendommen skal komme den til hjelp. Dens oppgave er å bane sig vei med sine ideers fulle styrke tvers gjennom alt det subjektive, gjennom den personlige trang til selvhevdelse om det enn er på andres bekostning — ned til det felles menneskelige, til nestekjærligheten, til erkjennelse av vår virkelige livsoppgave som er å ta tilværelsen her på jorden bare som et forspill til den egentlige tilværelse hinsides graven. Kristendommen appellerer til det universelle i oss og lærer oss i ånd og sannhet, i ord og handling å finne oss sammen som «lemmer på Kristi legem». Og da oppstår den kristne kultur, den sociale kultur hvis basis er erkjennelse av at vi alle er skapninger av et felles prinsipp hvis navn er Gud. Sann, ekte social kultur er og blir kun den som ut fra denne overbevisning arbeider for at de materielle og spirituelle fremskritt kommer alle mennesker til gode — og Kirkens oppgave er å styrke og befeste samfølelsen

mennesker imellem og derved vekke den felles ansvarebevissthet.

Den sanne jordiske lykke opnås kun ved å overbevise menneskene om den indre kraft i Kristi ord og muligheten av å leve sitt liv på denne kraft. Kun hvis denne oppfatning slår igjennom, vil det være mulig å forhindre det store sammenbrudd av all kultur som før eller senere ellers vil komme og som vi stadig ser de uhyggelige forløpere for.

Evangeliet er den mektigste drivkraft i livet — også når det gjelder kultur og civilisasjon. Det er denne sannhet som atter og atter må innprentes og som de «sociale uker» har tatt opp som ledetråd for hele sitt virke.

Katedralen i Reims gjenreist.

Den berømte katedral i Reims, hvor 25 franske konger er blitt kronet, blev 18. okt. innviet påny etter det 16 års restaureringsarbeide som har pågått etter de ødeleggelser verdenskrigen voldte. Den egentlige offisielle innvielse av domkirken vil dog først finne sted til sommeren.

Man var allerede fra krigens begynnelse av redd for hvordan det skulde gå katedralen, en av de prektigste gotiske kirkebygninger i Frankrike. Og de bange anelser var ikke ugrunnet. Den første granat rammet Reimskatedralen den 4. september 1914 og den siste den 17. september 1919. Tyskerne angav som grunn for bombardementet at der var observasjonsposter i kirkens tårn, hvad der kategorisk blev benektet av franskmennene. Særlig bombardementet den 19. september 1914 gjorde stor skade; nogen granater satte da ild på stillasene på det nordlige tårn og på de bjelker som bar blytaket, og dette smeltet.

Ialt blev katedralen direkte truffet av 287 granater. 7 av den 22 strebepillarer blev brutt, 14 av de 18 vinduer blev alvorlig beskadiget, blytaket smeltet bort; 23 av de 56 berømte kongestatuer blev på det nærmeste ødelagt; av 4000 kvadratmeter glassmalerier blev halvparten knust til støv, og meget av det fine stenhuggerarbeide blev ødelagt under innvirkningen av ild, granater og regnvann. Den anrettede skade blev i 1919 anslått til 140 millioner franc (ca. 100 millioner kroner); men gjenreisningen har kostet mere enn det. Gaver strømmet inn fra alle kanter. Den største kom fra John D. Rockefeller junior, som gav 15 200 000 franc og dermed betalte for hele taket, klokkespillet, det øvre galleri og de fleste strebepillarer.

Gjenreisningsarbeidet blev betrodd arkitekt Henri Deneux, som var født i Reims og som for sin fornøielses skyld hadde utført en mengde detaljtegninger fra katedralen — tegninger, som nu var av uvurderlig nytte for hans arbeide. Sten for sten blev i alle detaljer restaurert. Det smeltede bly blev omsmeltet og atter brukt til taket. Vinduene blev restaurert efter de fragmenter som fantes. Armert betong blev

brukt istedenfor tre til å støtte taket, hvad der lettet arbeidet meget.

Efter 23 års avbrytelse kan katedralen nu igjen tas i bruk til gudstjenester.

Også Norge har bidratt til den nye katedral med 200 000 franc; en rekke land har ydet sine bidrag, likesom der er innsamlet adskillig i kirkebøssene i Frankrike selv.

*

I tilknytning til denne gledelige begivenhet er det utgitt et stort praktverk over katedralene i Paris, Chartres, Amiens og Reims med bilder av Martin Hürlimann og tekst av Paul Clemen. I sitt forord finner den siste gripende uttrykk for de følelser som nu besjæler alle kunstinteresserte mennesker verden over:

«Våre katedraler! Menneskene står stille foran dem, ute av stand til å forstå disse arkitektoniske mesterverker hinsides alle mål idet de dog beundrer dem ut fra det naturlige instinkt. Å, denne stumme beundring fra folkemassen! Hvor jeg føler lyst til å utrope at det er ingen øienforblendelse. Men katedralens skjønnhet er ikke lett å fatte. Dog, hjelpen til en forståelse finner dere når dere ser dere om, ti katedralene er en syntese av selve Frankrike: klippene, skogene, havene, solskinnet — alt er innsluttet i deres mektige hvelvinger. Hele Frankrike er legemliggjort i våre katedraler som engang Gredenland var det i Parthenon. Vil den franske races geni engang forgå som hin annen genius er blitt til et ødelagt billede, en sønderbrutt klang som ingen mer lytter til? Er den tid allerede blitt bare historie, bare en myte, da katedralen med sine strebepilarer tonte frem i rummet med evigheten som mål, mens de knelende englegrupper på dens apsis utfoldte sine vinger og bar Frankrikes kunstneriske seirende innsats utover? Før jeg selv skal forsvinne vil jeg i det minste ha uttalt min beundring for dem og ha avbetalt min takknemlighetsgjeld til dem som jeg skylder så ren en lykkefølelse! Jeg vil berømme disse stener som av ærbødige og erfarne kunstnerhender er blitt føiet sammen til slike mesterverker. Gesimsene med sine skjønne slagskygger i hvilken kraft og ynde slummer — de slanke kraftige pilarer som bærer hvelvingene som en stengel bærer en blomsterkalk, og glassmaleriets rose som låner sin glans fra morgen- eller aftensolens stråler. For å forstå katedralene må man være lydhør overfor deres linjers patetiske sprog — og for å kunne opfange dette sprog må man være forelsket i hele dette linjespill. Og det er nesten umulig å unddra sig den trolldom som utstråler fra den kraft og fred som har inspirert dem — hvilken styrke kan ikke vår tid og vår verden øse av dem! Hvor jeg ønsker å kunne lære andre å elske denne storlatte kunst og yde min medvirkning til at vår idag så misforståtte fortid kunde bli en levende kraftkilde for våre etterkommere!

Dog det er mig umulig å beskrive alt dette — se selv! Men se med ydmykhet og mottagelighet! Stem eders sinn til arbeid og til andakt!»

Ja, det er sikkert at Frankrikes katedraler spiller en langt større rolle for landet enn f. eks. de tyske, italienske eller engelske gjør det for sine land. Hele Frankrikes historie kan avleses i landets 82 katedraler. De står som det store felles symbol på den ånd som inspirerte de første kors-tog. Og man minnes de ord Eli Faure har skrevet i sin bok om middelalderens kunst i det kapitel han kaller: «Den gotiske revolusjon»: «Hver gang man tenker på et folks genius bringes gjerne et enkelt navn frem i erindringen: i Tyskland Beethoven, i England Shakespeare, i Italia Dante, i Spania Cervantes, i Flandern Rubens, i Holland Rembrandt. Ikke så med Frankrike — der må vi gå til katedralene, men de har det altsammen i sig; alt det vi elsker og beundrer hos Victor Hugo, Parcal, Molière og Lafontaine. Katedralen er den franske ånds representant».

Er det da noe under at høitideligheten i Reims er blitt omfattet med den dypeste interesse av hele landet, og at hele den civiliserte verden har tatt del i denne glede?

Takk.

Den stemningsfulle høitid av Vår Frue-kirke innvielse i Porsgrunn, søndag den 10. oktober er over. Den blev til en uforglemmelig dag for menigheten og dens sjelesørger og som jeg har all grunn til å anta til et varig minne for alle deltagere.

Som sogneprest til Vår Frue menighet i Porsgrunn føler jeg trang til på menighetens og egne vegne å gi uttrykk for vår hjerteligste og dypføyte takk til alle som på en eller annen måte har bidratt til å gjøre innvielsesdagen til en høitid av de sjeldne.

Først og fremst får jeg lov å takke Hs. H. biskopen som den der har skaffet oss kirken i utvidet og forynget skikkelse og et nytt prektig skole- og forsamlingslokale, samt for at han ved sin nærvær og tankefulle, innholdsrike preken har kastet glans over festligheten.

Dernæst en hjertelig takk til mine medbrødre, d'herrer prester, som har vist oss den ære å møte så tallrikt frem og til alle som fra nær og fjern i så stor utstrekning har fulgt innbydelsen til å ta del i Vår Frue-menighets store gledesdag, ikke minst dem som ved sin aktive innsats har bidratt til å høine feststemningen.

Likeledes en hjertelig takk til alle som ved telegrafiske eller skriftlige lykkønskninger har vist oss vennlig oppmerksomhet.

En opriktig takk til St. Josephssøstrene for deres store offervilje og alt strev plus til alle dem av menigheten som ved sin nidkjarhet til den gode sak har satt sine krefter inn for å gi høitiden en festlig og verdig ramme.

Og så vil vi minnes ham som er alle gode givers giver, ham som har latt oss feire denne vellykkede høitid. —

Ham være takk og ære og pris!

Porsgrunn, 20/10 1937.

J. Recktenwald.

Søster Marie Caroline.

St. Josephssøster Marie Caroline, som var født i Münster (Westfalen) 19. mars 1865 avgikk efter noen dagers sykdom ved døden på Vår Frue Villa 19. oktober, styrket ved Kirkens nådemidler. Hun blev begravet 22. oktober på Vor Frelzers gravlund.

Søster Caroline var elsket og aktet av alle de mennesker som hun gjennom sitt lange virke her i Norge kom i berøring med. Hun avla sine evige løfter i 1893 og idet hun aldri undte sig hvile, ofret hun sig for sitt kall til sitt siste øieblikk. Hun var et eksempel på tålmodighet og hennes lyse sinn og åpne hjertelighet vil bli husket av alle som har kjent henne. Med godt humør bar hun sine egne lidelser og tok med helt ungdommelig og våken interesse del i alt som foregikk. Alltid hadde hun et kjærlig og opmuntrende ord og et hjertevinnende smil til sine medmennesker. Derfor måtte også alle være glad i henne.

Gjennom sitt sunde, praktiske og ekte katolske syn på tilværelsen kom hun til å utøve stor innflytelse på alle som hadde den glede å møte henne. Vi visste hun bad for alle, kjente som ukjente, og at hun var den personifiserte pliktfølelse og kjærlighet.

Søster Caroline blev begravet den dag St. Josephssøstrene hadde evig tilbedelse i sitt kapell og nu er hun selv gått inn til den evige tilbedelse.

R. I. P.

L. S.

} kikkerten.

Sogneprest Ivar Welle holdt på bispedømmemøtet i Oslo i sommer et foredrag som het Reformasjonens gave og opgave, som er blitt gjengitt i de siste nummere av «Luthersk Kirketidende» (nr. 20 & 21) og som inneholdt utrolig mange misvisende påstander om den katolske Kirke.

Bl. a. fremsetter sognepresten den forbløffende påstand at man i Norge ikke har anledning til å se virkelig katolisisme! Den finner man bare i de virkelig katolske land, såsom Argentina, hvorfra han har fått sine besynderlige inntrykk. At den katolske Kirke som teller sine troende blandt alle jordens folkeslag, har variasjoner i andaktslivets utslag, det er noe enhver kan forstå, likesom også protestantismen alene i Norge har så forskjellige fremtredende former som til eks. «For Kirke og Kultur» og «For Fatig og Rik»! Forresten har vi ikke merket at hr. Welle har vært noen flittig student av katolsk liv i Norge!

For å underbygge sine angrep på katolsk Mariaandakt henter han eksempler fra Argentina som vi har vanskelig for å kontrollere. Men i denne sammenheng kommer han med flg. bemerkning: «Undertiden påstår riktignok geist-

ligheten at man ikke ber til helgenene på samme måte som man ber til Gud, men bare ber helgenene om at de skal be til Gud for oss». «Undertiden» er godt, og vilde være enda bedre dersom pastoren kunde anføre en eneste autentisk dogmatisk erklæring eller uttalelse av en anerkjent teolog i motsatt retning!

På Moralteologiens område synes det imidlertid som også katolisismen i Norge finner nåde for hans øine, d. v. s. verdig til et kraftig angrep. Det heter nemlig: «Det blev innlysende klart påvist under Steinsvik-prosessen at usannheten er optatt i den katolske kirkes moral. I praksis gjelder budet: Hvis det er til beste for kirken, skal du lyve så godt du kan!»

Noe slikt blev ganske visst påstått fra luthersk hold, men påvist blev det såmen ikke og bevisene mangler fremdeles. Vi kunde derfor nøie oss med atter å svare med kategorisk å tilbakevise denne beskyldning: noen slik praksis eller noe slikt bud har ingen hjemmel i katolsk lære, men eftersom pastor Welle så går over til å lovprise Reformasjonens sannhet og opriktighet og hevder at «det er dens vesen imot å dølge sannheten eller å foredreie den», skal vi få minne om Luthers «gute, starke Lüge», hvormed reformatoren «for den kristelige kirkes skyld» vilde dekke over sin lite evangeliske holdning i forbindelse med Filip av Hessens dobbeltekteskap. Her har vi jo nettop en taktikk og et standpunkt som har stor likhet med det som pastor Welle med urette angriper den katolske Kirke for!

Når pastoren imidlertid avslutter sitt foredrag med å anbefale daglig å lese Zakarias 8, 16—17, da må vi gi ham vår fulle tilslutning, tillike i det stille håp at han for fremtiden vil etterleve dette ord også overfor oss katolikker: «Disse er de ting I skal gjøre: Tal sannhet hver med sin neste, dom rett dom og freds dom i eders porter, og optenk ikke ondt i eders hjerter, den ene mot den annen og elsk ikke falsk ed! Ti alt dette hater jeg, sier Herren».

Bokanmeldelse.

Margaret Mitchell: «Tatt av vinden». Oversatt av Ben Horne og Charles Kent. (Aschehoug & Co.).

Med nesten amerikansk fart stiger salget av den norske utgave av Margaret Mitchell's berømte debutbok «Gone with the Wind» og for en gangs skyld kan man notere en velfortjent suksess og reklamer som ikke på et eneste punkt har overdrevet. Boken er ikke alene leseverdige — den er ganske enkelt uforglemmelig som betydelige mennesker vi møter i livet er det. For det første fordi den skjenker oss et nytt og rettfærdigere syn på en hel periode i historien som vi ellers har bedømt ut fra «Onkel Toms hytte», og dernest fordi personene i den lever. Man har ofte følelsen av at det ikke er opdiktede individer en møter i boken, men levende barn av forfatterinnen selv — undfanget i hennes fantasi og satt inn i tilværelsen i følge hennes skaperevne, men derefter lik virkelige barn av kjøtt og blod, utviklende sig uavhengig av ophavets vilje.

Bokens hovedperson er Scarlett O'Hara — en merkelig kvinneskikkelse, sett og gjennomlyst som kun en kvinne kan opfatte og forstå en kvinne. Man kan ikke la være å beundre hennes viljestyrke, mot og handlekraft, men sam-

tidig fylles man av medlidenhet med et menneske som vet så lite om sig selv og derfor aldri lærer å forstå sine omgivelser, selv de menn som elsker henne og den hun selv elsker, hvorfor hun selvfølgelig taper på alle områder — og velfortjent. Sympatisk er Scarlett O'Hara ikke, men så almenmenneskelig at vi finner mer eller mindre av oss selv i henne og — om vi vil — kan dra en bitter men nyttig lære av hennes åndelige fallitt.

I forhold til henne blir alle i boken bi-personer, selv de to brillante mannstyper Ashley Wilkes og Rhett Butler. Men for et galleri av levende, kjempende, lidende mennesker allikevel! Og for en leksjon i religionens uundværlighet for de «uroilige hjerter», for harmoni og fred og virkelig glede —!

E. D.-V.

Ny svensk katolsk publikasjon.

B. D. Assarsson: «Psalmer för Kyrkoåret». (Credos Förlag. Stockholm).

I vakkert utstyr foreligger nu en svensk katolsk salmebok, utgitt og redigert av mgr. B. D. Assarsson. Hvad der særlig virker tiltalende ved første gjennemsyn er at hver eneste salme har vedføiet sin tone i notestikk — en meget stor hjelp i å få fremmet en vellydende og ensartet menighetssang.

Ifølge forordet er de fleste av salmene nye, tildele innførte — ved siden av disse finnes selvfølgelig en rekke oversettelser og bearbejdelser fra alle land og alle tider. Overordentlig stor interesse knytter sig til de opplysninger om diktningens alder og forfatter som er tilføiet hver eneste salme. Ennvidere må fremheves det bevisste arbeid som er lagt i omsorgen for å knytte de katolske tråder sammen med de nasjonale fra Sveriges gamle blomstringstid hvilket også må sies å være oppnådd. Likeledes den prisverdige hensynsfullhet mot landets mange katolikker av andre nasjonaliteter som vil finne de vakreste av sine hjemlands salmer og sanger i den lille bok.

Vi tror med trygghet å kunne anbefale norske katolikker å anskaffe den — i likhet med hva vi i sin tid også gjorde overfor den danske katolske sangbok. Det er lærerikt og utviklende å sette sig inn i våre skandinaviske trosfellers toneskatter — ikke minst å se hvorledes våre felles kjente og elskede salmer tar sig ut i dansk og svensk sprogdragt.

E. D.-V.

Bøker inngatt til redaksjonen

ASCHEHOUG & CO.:

Margaret Mitchell: «Tatt av vinden».

Martha Ostenso: «Steinmarken».

Magnhild Haalke: «Dagblinket».

Bjørn Bjørnson: «Det gamle teater — kunsten og menneskene».

Rakel Harbitz: «Heks og Helgen».

Eivind Berggrav: «Spenningens land».

GYLDENDAL NORSK FORLAG:

Ronald Fangen: «Allerede nu —».

Borghild Krane: «Følelsers forvirring».

Jenny Åkerstrøm: «Prinsessenes kokebok».

OLAF NORLI:

Lars Eskeland: «Heimferd».

N. K. K. F.

N. K. K. F.s landsmøte.

Når de katolske kvinner nu samles til landsmøte på Allehelgenssøndag, så er det en begivenhet av stor interesse og betydning for den katolske Kirke i Norge. Erfaringene fra de tidligere fire landsmøter har vist at Kvinneforbundet har evne til å organisere sine møter så at disse betyr en stimulans og berikelse for alle deltagerne. Man bringes i direkte kontakt ikke alene med trosfeller fra alle landets kanter og fra nabolandene, man får tillike et innblikk i det veldige arbeide som utføres av den internasjonale Kvinneunion etter program og retningslinjer som er godkjent av den hellige Fader selv.

Selvsagt vil alle katolske kvinner slutte op om det kommende landsmøte, selv om de ikke alle har anledning til å være tilstede. Ved sine delegerte og ved de rapporter som fremlegges fra alle menigheters kvinneforeninger vil man jo få et tydelig bilde av det de alle har virket i det stille i den tid som er hengått siden det siste landsmøte for tre år siden. Og med sine bønner og gode ønsker vil de alle være med på å løfte i flokk for denne mønstring av de katolske kvinners innsats for Kirkens sak i vårt land.

Men også utenfor kvinnes rekke har det store landsmøte krav på almindelig interesse og støtte. Det dreier sig nemlig om et av vår tids mest typiske utslag av katolsk aksjon, som nettop er blitt fremmet ved Pavens initiativ, og for oss alle må det gjelde at intet katolsk må være oss fremmed!

Herhjemme.

Oslo. Søndag 24. oktober møttes O.K.Y.'s medlemmer på fellesbasaren da det ordinære møte var bestemt avholdt etter teaterstykket. Da dette var slutt gikk man op i klubblokalet, hvor formannen i varme ord minnet vår kjære kamerat Ole-Martin Hadlands død og lovet at vi alltid vilde bevare ham i erindringen. Den avdødes bror takket hjertelig for O. K. Y.'s deltagelse i begravelsen — særlig de seks som bar kisten og kvartetten som sang så gripende ved graven. Enhver av O. K. Y.'s medlemmer fikk et vakkert sørgekort til minne. — Etterpå droftet man en del indre anliggender hvorefter Ynglingen atter gikk ned på basaren og festet med de andre.

Adoloscens.

Redaktør: Mgr. Irgens.

K. Grønli's Bok- & Akcidenstrykkeri — Oslo.

ERINDRINGSLISTE:

Mariakongregasjonen har møte i St. Olavs kirke onsdag 3. nov. kl. 8. Styremøte hos præses kl. 7. Felleskommunion påfølgende søndag 7. nov. for kongregasjonen og M.U.L.

St. Vinsensforeningens møter i oktober:

Søndag 31/10: Møte i St. Olav efter Høimessen.

Husk bøssene i kirkene. Glem ikke at nu kommer vinteren med dyrere brensel og mat!

St. Elisabethkongregasjonen

har felleskommunion i St. Olavs kirke søndag 7. november sammen med N. K. K. F. Møte i kapellet på St. Josephs Institutt tirsdag 2. nov. kl. 19,45 med foredrag av sogneprest pater Notenboom. Derefter selskape- lig samvær i klubblokalet. Alle fruer er hjertelig velkommen.

A. Germetens Effi.

Indeh. Wilh. Thielemann

Stort utvalg i pølse- varer og pålegg mange spesial-fabrikater

Grønland 6-8
Telef. 80255.
Filial. Pilestr. 7
Telef. 10738.

Til Reformasjonsjubileet

Les boken av de katolske konvertitter.
DE SØKTE DE GAMLE STIER.

Ved H. Bergwitz.

Kr. 2,50. I alle boklader samt fra

KATOLSK OPLYSNINGSBYRÅ.
Akersveien 5.

Kristiania Meieribolag

De blir tilfredsstillet nå De kjøpe melk, fløte, smør og ost hos oss.

På vårt forlag er utkommet:

Hvad har Luther å gi oss?

Av Pater A. J. Lutz. Ny utgave. Pris 50 øre.

Av samme forfatter er tidligere utkommet på vårt forlag:

Den katolske moral for offentlighetens domstol kr. 1.75

Kors og alter. Eftertanker over messeofferet og

messeliturgien ..... > 1.00

Avlادن og de helliges samfund ..... > 2.00

Lourdes og dets mirakler ..... > 2.00

Mennesket og samfundet ..... > 2.00

Disse bøker fåes gjennom alle bokhandlere i Norden eller direkte fra forlaget når beløpet følger bestillingen.

ST. OLAVS FORBUNDS EKSPEDISJON.

Munkedamsveien 5 b, Oslo.

Fellesbasaren

Søndag aften 31. okt. kl. 8: AVSLUTNING.

Sang av fru Karen Sundh, akk. av frk. B. Kjøl-
strup. TREKNING. Café.

Entré: 10 øre.

TANNLÆGE

GUNVOR EKHOLT

Majorstubuset

Kirkeveien 64 III. Telf. 65925
Kontortid 10—2 5—7. Lörd. 10—2

A. HANSENS BAKERI

Etabl. 1861

Bogstadveien 54

Oslo

Tannlæge

I. Schjørn-Myklebust

Majorstavn. 38. Telefon 69040
9—1, 4—7. Lördag 9—2

Røntgen.

O. C. Finstads

Kjøttforretning

Nytorvet 6 anbefales.

Tlf. 14985.

Godt utvalg Rimelige priser.

DR. CARSTEIN HAUGE

Gjensidiges går Nordregate
kontortid 10—1 og 5—6,30
Telefon 635 privat 1154

Spec.:

HUDSYKDOMMER,

Alm. praksis

Trondheim

Kjøp hos de averterende i vårt blad!